

בית נאמן

מוצ"ש פרשת משפטים, כ"ח בתשרי תש"ף

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן': 079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

נושאי השיעור:

- א. ארבע פרשיות. ב. לא אד"ו ראש ולא בד" פסח. ג. שבתות הפסקה. ד. זכר למחצית השקל. ה. פרשת זכור דאורייתא או דרבנן?
- ו. אם נשים חייבות בפרשת זכור. ז. משנכנס אדר מרבין בשמחה. ח. מה הכוונה "זבחים"? ט. עבד נרצע. י. "שית אלפי שני הוי עלמא". יא. "עין תחת עין". יב. פרקי התנ"ך. יג. ביטול כשפים.

לא אד"ו ראש

ב. כל זה נובע מכלל אחד, **שראש השנה לא יחול ביום אד"ו**, מה זה אד"ו? יום ראשון רביעי וששי, ויש לזה סיבה, כי **אם ראש השנה היה חל ביום ראשון הושענא רבה תהיה בשבת**, ואז תתבטל מצות חבטת ערבה, וכנראה יש בה ענין גדול ע"פ הסוד שלא תתבטל (והתוס' כתבו בסוכה דף מ"ג ע"כ כי ערבה דרבנן ועשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה), **ואם ראש השנה היה חל ביום רביעי, כיפור יחול ביום ששי**, וכיפור ושבט סמוכים ביחד זה לא טוב, תמיד צריך הפרדה, "שתי שבתות בהדי הדדי לא עבדינן", וכן **אם ראש השנה היה חל ביום ששי, ממילא כיפור יחול ביום ראשון**, וזה גם כן שתי שבתות סמוכים (ר"ה דף כ' ע"א וירושלמי סוכה פ"ד ה"א).

מה הקשר בין בד"ו לאד"ו?

ג. ומהכלל שלא אד"ו ראש נובע הכלל לא בד"ו פסח (דהיינו לא יחול פסח בימי שני, רביעי וששי). מה הקשר בין בד"ו לאד"ו? **תמיד יש לנו בשבת חדשי הקיץ** (מר"ח ניסן עד ר"ה) **מנין קבוע של ימים, מאה שבעים ושבעה ימים** (דהיינו 25 שבועות ועוד 2 ימים), **ואם כן מפסח** (שהוא אותו יום של ר"ח ניסן) **לראש השנה יש הבדל של יומיים** (ועוד 23 שבועות). **יש סימן "א"ת ב"ש ג"ר"** (ש"ע ס' תכ"ח ס"ג), **א"ת - א' תשעה באב**, ביום שחל יום ראשון של פסח באותו יום בשבוע יחול תשעה באב, ב"ש - ב' שבועות, ביום שני של פסח יחול חג שבועות, ג"ר - ג' ראש השנה, ביום שלישי של פסח יחול ראש השנה, זאת אומרת אם אתה יודע שפסח חל ביום חמישי, אתה יודע ממילא שראש השנה הבא יחול בשבת, ואם פסח חל ביום שבת ראש השנה הבא יחול ביום שני, **תמיד תוסיף יומיים על היום הראשון של פסח ותדע איזה יום בשבוע ראש השנה**. לכן אם פסח יחול ביום שני, ראש, וכן אם יחול פסח ביום רביעי, ראש השנה יחול ביום ששי, והרי לא אד"ו ראש, ואם יחול פסח ביום ששי, ראש השנה יחול בראשון, וזה

4. מי שרוצה לזכור את זה יזכור **גן עדן**, בגימטריא מאה שבעים ושבעה, למה גן עדן? כי בחדשי הקיץ יש פירות, יש פרחים, יש גוף, (בחורף אומרים שיש כהן כזה שנקרא דכאן חורף, ויש אנשים הפוך, רוצים חורף בחורף קר, אתה מתכרבל בבית ואתה לומד, איזה תענוג זה, בקיץ זה דופק בדלת וזה מבקש וכו' אין כח לזה, מה לעשות), אנשים שמחים בקיץ, לכן בחדשי הקיץ מניסן עד סוף אלול יש 177 ימים כמנין גן עדן, אי אפשר להזיז מהם משהו. בחורף חשון וכסלו פעם חסרים ופעם מלאים, ואילו חדשי הקיץ תמיד קבועים, זה חסר זה מלא. והרב תפארת ישראל כותב בקונטרס שבבילי דרקייע (יש לו בחיבור שלו על סדר מועד כמה קונטרסים קטנים, קונטרס אחד נקרא שבבילי דרקייע, כאורה נראה כאילו נותן גן שבבילי ברקייע... לא, הוא מלמד עיבור, אנשים חושבים שיעבור זה שבבילי דרקייע, אבל זה יסודות פשוטים של הירח ושל השמש וכו', כמה זמן לוקח להם להסתובב) טעם יפה מאד לזה, **שלא רצו לחסר ולהוסיף בחדשי הקיץ מסיבה פשוטה**, כי חדשי הקיץ תפוסים, בששה בסיון מתן תורה, אחרי ששה בסיון ארבעים יום משה רבנו עמד שם ויורד בשבעה עשר בתמוז, ואחר כך עשה עוד ארבעים יום עד ר"ח אלול, ומר"ח אלול עד כיפור ארבעים יום, ואם אתה מוסיף וגורע הלך החשבון, לכן אין מה לעשות, **פסח מתחיל בט"ו בניסן, שבועות חמישים יום אחר כך**, ואחר כך באים כל התאריכים האלה, לכן **מחדש ניסן והלאה אין מה להוסיף** (שם מאמר א"ת י"ב).

"זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו"

א. חזק וברוך (לרבי כפיר פרטוש ואחיו רבי יהונתן על הפיוט "ידיד נפשי"). היום התחלנו בשעה טובה פרשת שקלים, ויש סימן שכתב מרן בשלחן ערוך (ס' תרפ"ה ס"ו): **"זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו, זט"ו - אם ראש חודש אדר חל ביום שבת - ז', (כלומר ר"ח חל ביום ששי ושבט אבל ראש חודש העיקרי זה שבת), בשבת ר"ח - א' באדר קוראים פרשת שקלים, בח' באדר קוראים פרשת זכור, ובט"ו באדר עושים הפסקה, זה נקרא זט"ו - ז' ט"ו. ב"ו - אם ר"ח אדר חל ביום שני - ב' (כלומר ר"ח חל ביום ראשון ושני, אבל העיקרי זה יום שני), ב"ו באדר עושים הפסקה, ב"ו - ב' ו'. ד"ד - אם ר"ח אדר חל ביום רביעי - ד' (כלומר חל ביום שלישי ורביעי) כמו השנה, עושים הפסקה בד' בחדש (דהיינו שבת הבאה לא קוראים שום פרשה, רק פרשת השבוע בלבד), ופרשת זכור קוראים ב"א באדר. ובי"ו - אם ראש חודש אדר חל ביום ששי - ו' (זאת אומרת חמישי וששי, והיום העיקרי הוא ששי), לפני ר"ח אדר קוראים שקלים, בשבת שחלה ביום ב' בחדש עושים הפסקה, קוראים פרשת זכור ביום ט' באדר, ואחר כך ב"ו (דהיינו ט"ו) באדר לא קוראים כלום, וזה נקרא ובי"ו - אם ר"ח חל ביום ו' יש בו שתי הפסקות, הפסקה ביום ב' באדר, והפסקה ביום ו' באדר.**

- הרבה טעו וחשבו שהמחבר של הפיוט, הוא **רבי ישראל נג'ארה**, אבל לא, זה **רבי אלעזר אזכרי**, אין לו הרבה פיוטים, ויש לו **ספר "חרידים" מתוק מדבש**, כולו מוסר, כולו ריאת שמים, אתה מרגיש את הריאת שמים שלו, והוא חיבר את השיר הזה בר"ת שם הוי"ה, ידיד נפש, אחר כך הדור נאה, אחר כך חזק יתנו נא, ואחר כך הגלה נא. בשיר הזה אומרים מכוונן וכיוצא בזה, למה? הרי תמיד אנהו מקפידים לומר בתורתך, מטובך, בישועתך, ובאמת האשכנזים מקפידים גם בשיר הזה לומר ככה, אבל יש כאן משקל, **מה זה מספר התנועות שיש בכל משפט**, למשל "הדור נאה זיו העולם נפשי חולת אהבתך" ה-דור נ-אה זיו ה-עו-לם, זה שמונה הברות, אחר כך נפ-שי חו-לת א-ה-ב-תך זה גם שמונה הברות (אע"פ שהאות ה"א של "אהבתך" היא בשוא פתח, ולפי שיטת החכמי ספרד לא מחשבים אותה, זה נקרא יתד אפילו חצי יתד, יתד פירושו שוא נע עם תנועה), אבל המורחים האחרונים של הספירה הרשו לעצמם לחשב גם שוא נע וגם שוא פתח כאילו היו תנועה, ולכן אומרים א-ה-ב-תך ולא א-ה-ב-ת-ך, עוד דוגמא, "ת-איר א-רץ מ-כ-ב-ו-ךך" זה גם שמונה הברות, ואם תעשה מ-כ-ב-ו-ךך-ך הוספת תנועה, תמיד הקפידו על מספר התנועות (לא תנועות ממש, דהיינו קמץ פתח וכו' אלא גם שוא נע נחשב תנועה בשבילים), לכן בשיר הזה לא מדייקים (האשכנזים דייקו גם בשיר הזה יותר מדי אומרים אהבתך יכיר"ב), **בשירים מותר לנו לומר מטובך, מתורתך וכדומה בגלל המשקל, לולי זאת צריכים לדייק**. פעם הראיתי למישהו שיר שכתב הבן איש חי (כוס ה-מ-ם-ם), יש משקל מסוים, לא כל אחד יכול להיכנס להיות משורר אומר שם: **"עלי באר עלי באר, פלגי מים פלגי מים, אוצר מים מלא מים, פלגי מים פלגי מים, חבית מים מלא מים וכו' וכו"**, אתה קורא את זה ושמה, כל כך מים יש לו לחכם הזה... כשהגיע לכוס אמר **"כוס המים מלא מים"**, למה כאן אמר "המים" ובכולם "מים" בלבד? התשובה, כי חסר לו תנועה, "חבית מים" זה ארבע תנועות (ח-בית מ-ם-ם), "מלא מים" גם כן, ואם תאמר "כוס מים" חסר לך תנועה, אז הוסיף כאן אות ה' (כוס ה-מ-ם-ם), יש משקל מסוים, לא כל אחד יכול להיכנס להיות משורר סתם. ויש בידיד נפש משפט נפלא **"הדור נאה זיו העולם נפשי חולת אהבתך"**, ויש כאן שאלה, האם "הדור נאה זיו העולם" פירושו, העולם הוא כל כך נאה, אבל לא אכפת לי ממנו, אלא "נפשי חולת אהבתך", אני חולה באהבת הקב"ה, או הכוונה אתה הדור! אתה נאה! אתה זיו העולם! ולכן נפשי חולת אהבתך? האם "הדור נאה זיו העולם" בסיון קריאה, כפניה לקב"ה, או נאמר הדור נאה זיו העולם, אבל מה אכפת לי מהעולם, נפשי חולת אהבתך, מה הכוונה? אי אפשר לפשוט את זה.
- תמיד ראש חודש אדר הוא שני ימים, בין שיש אדר אחד בין שיש שני אדרים (גם הראשון וגם השני הם שני ימים), אבל כאן (בסניף ההפקות) הולכים אחרי היום השני (א' אדר), כי מאז מתחילים למנות את חדש אדר.
- ט"ו תמיד כותבים, ובספרים הישנים היו כותבים גם י"ו, אחר כך עשו חידוש במקום י"ו כתבו ט"ז.

עמוד 2738858 | תאריך: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:01	18:13	18:54
17:17	18:14	18:51
17:06	18:13	18:50
17:18	18:15	18:52

להקדשות והנצחות 052-7130-552

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

שיעור "זכר למחצית השקל"

1. מהיום אנחנו נותנים זכר למחצית השקל, ויש לנו זמן עד פורים. יש כאלה שנותנים בדיוק בערב פורים בין מנחה לערבית (עייני כה"ח ס' תרצ"ד אות כ"ה ובהגהות מ"ב איש מצליח שם סעיף א'), ביום התענית בא הגבאי מתבלבל בחשבונות... (אבל אם יש לו מוח גדול בחשבון, אין הכי נמי), אבל הכי טוב לתת בשבועיים האלה, "באחד באדר משמיעים על השקלים" (שקלים פרק א' משנה א'). ויש עוד סיבה, שאולי לפעמים הכסף מתייקר, האשכנזים לא יודעים בדיוק כמה זה מחצית השקל, אבל לנו יש דרהם, גם בדרהם היו ספיקות וספקי ספיקות, אבל לאט לאט התבררו כל הספיקות, מרן (י"ד ס' ש"ה ס"א) כותב שחמשה סלעים לפדיון הבן הם שלושים דרהם, ובב"י (שם) כתב שכן דעת הרמב"ם. ואם כן כל סלע הוא ששה דרהם, ומחצית השקל זה חצי סלע דהיינו שלושה דרהם, וכמה זה הדרהם? זו עוד שאלה, החזון איש אומר שהדרהם המקורי היה חמש גרם וחצי, אבל זה לא נכון, כי בדקו ומצאו שאצל חכמי ספרד כולם הדרהם הוא שלושה גרם, לא חמש וחצי גרם, אבל אמרו מי אמר? אולי היתה תקופה שהדרהם היה גדול ופתאום הקטינו אותו הערבים, והרבנים הספרדים היו עסוקים בלימוד או עסוקים בקבלה ולא שמו לב למה שקורה...? אבל בדקו ומצאו במוזיאונים של כל העולם שהדרהם שלושה גרם ולא יותר, **לכן בתשעה גרם יוצאים ידי חובת זכר למחצית השקל**. כמה שווים תשעה גרם? תברר אצל צורפים כמה עולה גרם כסף טהור, תכפיל את זה כפול תשע וזה שיעור מחצית השקל, אבל כדי שלא יהיה נראה בדיוק כמו מחצית השקל של התורה אומרים **זכר למחצית השקל**, וגם מעגלים לעשרה גרם, הרי הכל הולך לישיבות, לתלמידי חכמים, לעניים, לכן תעגל קצת כלפי מעלה.

על מי נותנים "זכר למחצית השקל"

2. ויש מנהג אצל האשכנזים, כיון שלא יודעים בדיוק כמה זה מחצית השקל, נותנים חצי המטבע הנפוץ במדינה, אם זה באמריקה חצי דולר, אם זה כאן חצי שקל, וכן על זו הדרך (ס' תרצ"ד ס"א בהגה ושיש ליתן ג' חצאים ע"ש), אבל זה לא מספיק, צריך לתת הרבה יותר מזה. **לפיכך אדם שיש לו משפחה יתן על כל ילד מגיל שלוש עשרה ומעלה** (ועל עצמו כמובן) **שיעור תשעה גרם כסף טהור**, ועל הילדים הקטנים ועל הנשים לא צריך לתת, כי החשבון של מחצית השקל זה רק גברים בלבד, ואם הוא רוצה לתת בשבילם¹⁰ והוא דחוק בכסף (אם יש לו הרבה כסף שיתן, מה אכפת לנו...) יש עצה פשוטה, אומרים לו מה שאתה רוצה לתת בשביל הנשים והקטנים תתן מכספי מעשר, המעשר פותר את כל הבעיות!¹¹ (וע"ע בספר סנסן ליאיר חלק השו"ת סימן ב').

- אפילו חמישה שקלים של פדיון הבן לא יודעים בדיוק, איך אני יודע? פעם תלמידו של הג"א רבי זלמן מוולנא שמע מפי רבו הגאון מוולנא ע"ה ששיעור פדיון הבן שנותנים האשכנזים זה מעט (עייני בבאורו ליד" ס' ש"ה שהאר"י בזה). והתלמיד הזה יש לו בן בכור והוא פדה אותו בסכום רגיל, אז הוא הוריד את החליפה שלו, נתן אותה לכתן שם, ואמר לו תקח את זה משכור עד שמחר אני אביא לך את הכסף הנשאר, ולמה הם לא יודעים? כי כתוב דרהם והם לא מכירים את הדרהם. יש טוורי זה ובשפתי כהן בענין פדיון הבן (י"ד סימן ש"ה סק"א) פולניש גדול ופולניש קטן, המטבעות של פולין פעם גדולים פעם קטנים, לא כל אחד מבין, העיב"ץ אמר (מגדל עוז י"ד ע"ג) ערבבו את כל החבית.
- פעם היינו חושבים הדרהם 3.2, ככה חישוב הרב נאה (בספר שיעורי תורה), ובחוף לארץ חשבו את הדרהם 3.125 (שלוש גרם ושמנית), ככה יוצא מדברי ברית כהונה (א"ח מערכת פ"א אות ד'), אבל מתברר שהדרהם המקורי היה רק שלושה גרם.
- היה צדיק אחד שה' נתן לו אריכות ימים ושנים (תשעים וארבע שנים) קראו לו רבי בנימין חדאד זצ"ל, המכונה רבי מנונה (הבן שלו שיבדל לחיים שמו רבי משה חדאד (מפרסם כץ) שיארץ ימים ושנים טובות) והוא אמר לי לפני ארבעים שנה (כאן בארץ) כתוב "עשרים גרה השקל" (שמות ל' א'), אל תקרי גרה אלא גרם, "עשרים גרם שקל" וממילא חצי שקל זה עשרה גרם.
- כתוב בגמרא (ומא דף י"א ע"ב) על הפסוק "למען ירבו ימיכם וימי בניכם" (דברים י"א כ"א), אטו גברי בעו חיי נשי לא בעו חיי? גם הנשים רוצות לחיות, וכאן כתוב "ולא יהיה בהם נגיף" (שמות ל' י"ב), ובמיוחד בשנה הזאת שיש את הנגיף קורונה, ימות שמו וזכרו הקורונה הזה... שיגע את כל העולם.
- פעם שאל אותי אחד באוטובוס: השכרתי דירה למישהו, ואחרי חודשיים שלושה המזגן הפסיק לפעול, האם אני חייב להחליף לו מזגן או לא? אמרתי לו: **אם כתבת בחוזה השכירות שהדירה עם מזגן אתה חייב, אבל אם כתבת לו רק דירה, זה דירה בלי מזגן, הוא מקבל דירה וזהו, מה אכפת לנו מהמזגן?** אמר לי: אבל הוא מצטער מזה, אמרתי לו: מה נעשה לו. אמר לי: האיש הזה ששכר ממני הוא אבא שלי, ולכן אני לא רוצה שיעצער, אז קניתי לו מזגן מכספי מעשר, זה בסדר? אמרתי לו זה בסדר, המעשר

לא יתכן כי לא אד"ו ראש, ולכן פסח לא יבוא בימי בד"ו, ושאר הימים שיכול לחול בהם פסח וראש חודש ניסן (שהוא אותו היום של פסח) הם: א', ג', ה', ז'. סימן לדבר, פסח בא להראות את יחוד ה', במצרים היו עובדים כל מיני מזלות, פעם עבדו טלה, ופעם עבדו שור, עובדים כל מיני דברים⁵, וימים א' ג' ה' ז', הם מספרים פרדיים (מה זה פרדיים? זה כמו שאומרים (המשחקים במטבעות) פרד או זוג, מה זה פרד או זוג? כשאתה רואה בצד אחד מספר זוגי הצד השני פרדי כלומר לא זוגי) ופסח תמיד חל בימים שאינם זוגיים, לרמזו על יחוד ה', ואפילו מצאו רמז לכלל הזה בתורה בפרשת החודש, כתוב: "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" (שמות י"ב ט"ז), ובספר הפרדס של רש"י (סדר קריאות סימן י"ג) אמר "לבדו" - לא בוד, "לא בד"ו יעשה לכם", פסח לא יחול בימי בד"ו.

למה יש שבתות הפסקה?

ד. אם קבענו שפסח חל בימי אגה"ז, אז גם ראש חודש ניסן חל בימי אגה"ז, וראש חודש אדר הוא יום לפני כן, היום שלפני א' זה ז', היום שלפני ג' זה ב', היום שלפני ה' זה ד', והיום שלפני ז' זה ו', כלומר ראש חודש אדר (היום השני של ראש חודש אדר) חל בימי ז', ב', ד', ו' (ובד"ו), ובימים האלה יש את הכללים זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו וכמו שכבר אמרנו. ולמה יש שבתות הפסקה (פעם הפסקה אחת, ופעם שתי הפסקות)? יש כלל, **פרשת שקלים** קוראים אותה לפני ראש חודש אדר או ביום ראש חודש אדר שחל בשבת, ו**פרשת זכור** לא קשורה לשקלים, אלא זכור קוראים בשבת שלפני פורים, כי המן היה מזרע עמלק (איך אנחנו יודעים? המן האגני, ואגני זה אגג מלך עמלק), ו**פרשת פרה** אינה קשורה לפורים, אלא היא סמוכה לפרשת החדש, "החדש הזה לכם ראש חדשים" (שמות י"ב), כי בשביל להטהר ולהביא קרבנות של פסח צריכים להביא פרה אדומה, לכן בשבת שלפני פרשת החודש צריכים לקרא פרשת פרה, ו**פרשת החודש** קוראים סמוך לר"ח ניסן או ביום ר"ח ניסן עצמו אם חל בשבת. לכן אחרי פרשת שקלים אם יש שבת שהיא לא סמוכה לפורים עושים הפסקה (כמו שאמרנו ב"ו ד"ד, ב"ו א"ב בד"ו עושים הפסקה) ואחר כך פרשת זכור, אחר כך פרשת פרה ומיד אחריה פרשת החודש, בשבת שנקרא פרשת החודש, שבת שלפניה נקרא פרשת פרה [לכן לפעמים תהיה שבת הפסקה בין זכור לפרה]. פרשת פרה קשורה יותר להחודש, ופרשת זכור קשורה לפורים, ופרשת שקלים קשורה לר"ח אדר.

זכר לדבר ארבע כוסות

ה. והירושלמי (מגילה פ"ג ה"ה) נותן סימן יפה מאד לשבתות הפסקה, כתוב "בין הכוסות הללו אם רצה לשתות ישתה, בין השלישי לרביעי לא ישתה" (פסחים פ"א מ"ז), הם היו לומדים הלכות, לוקחים משנה מרכיבים אותה על ההלכה, בין הכוסות הללו - בין ראשון לשני ובין שני לשלישי רצה לשתות ישתה, אותו דבר בין הפרשיות הראשונות דהיינו בין שקלים לזכור ובין זכור לפרה אפשר להפסיק, כמו שאמרנו זט"ו ב"ו ד"ד ובי"ו, "אבל בין השלישי לרביעי" דהיינו בין פרשת פרה לפרשת החודש אין הפסקה.⁶

- כמו שבסין עושים את הכל, עובדים את כל השטיות שלהם. סיני אחד אמר למישהו "אני מקנא בכם, אם היתה לנו תורה כמו שלכם, לא היה מגיע לנו הנגיף הזה (קורונה), אנחנו מאמינים שהעם היהודי הוא העם הכי חכם מכל העמים", והסיני לא כ"כ קשורים אלינו, אבל הם יודעים את זה, כל העמים יודעים את זה בלבד, אבל יום אחד כל העולם יודה בזה, אין חכם כמו עם ישראל (אבל כשהם לא הולכים בדרך הטובה אין מה לעשות להם, הם מסכנים).
- הה"פ (דף מ"ג ע"א) בשם אבודרהם (סדר ארבע הפרשיות), אבל המקור זה לא אבודרהם, אלא זה ירושלמי, כבר הוא אומר את הטעם הזה. כמה פעמים אתה מחפש איהו רמז לדבר, אתה מוצא רמזי יפה, ואחר כך אתה מוצא שכבר קדמוך רבנו, פעם למדתי במסכת שביעית (פרק ד' משנה ג') שאם אתה רואה מישהו חורש בשביעית, או עובר עבירה בשביעית, אל תאמר לו "ישר כח", חזק ובורך", "תבורך מן השמים", אסור, כל השנים תגיד לו, אבל כאן הוא עושה עבירה ועוד תגיד לו חזק ובורך? אז אמרתי רמז מזה הלים "ולא אמרו העוברים ברכת ה' אליכם" (קכ"ט ח), מי שעוברים על התורה אל תגיד להם "ברכת ה' אליכם", לא אמנתי שנמצא ככה בירושלמי (שביעית שם), "ולא אמרו העוברים ברכת ה' אליכם", מכאן שאסור לחזק עוברי שביעית.

ממונות כשרות שלום בית

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

הנהלה אלוףני 26 (נשא האגני)

02-5353-383

הינוד ילדים

בית ההוראה כסא רחמים

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

הנהלה אלוףני 26 (נשא האגני)

02-5353-383

הינוד ילדים

ממונות כשרות שלום בית

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

הנהלה אלוףני 26 (נשא האגני)

02-5353-383

הינוד ילדים

בית ההוראה

www.yhr.org.il

התאגדות אגני השלום

8:00-24:00 ה' - א'

9:00 - 21:00 ו' - ז'

26 אגני אלוףני השקילה

פרשת זכור דאורייתא או דרבנן?

ת. בשבת הבאה (ד' באדר תש"ף - פרשת תרומה) זו שבת הפסקה, בשבת אחר כך ב"א באדר קוראים פרשת זכור¹², ויש מחלוקת בין הפוסקים אם פרשת זכור היא דאורייתא או דרבנן, כולם חושבים שזו הלכה פסוקה שפרשת זכור בימינו דאורייתא, זה לא נכון, זה לא ברור בכלל, התוספות כתבו ככה (ברי"ש פרק היה קורא בברכות דף י"ג ע"א ד"ה בלשון) שזה מדאורייתא¹³, אבל חכמי ספרד כשהגיעו אליהם הדברים האלה הם הסתפקו בזה וכתבו בלשון שמה ואולי, ככה הרמב"ן (סוף פרשת כי תצא) כתב, גם ספר החינוך (מצוה תר"ג) כתב ככה, וגם הרשב"א (בחי'דשו"י רפ"ב בדרכות) כתב ככה, שלשתם סוברים שזה לא ברור בכלל שפרשת זכור דאורייתא. וכך מוכח מהרמב"ם, הוא הביא את קריאת פרשת זכור בהלכות תפלה (פ"ג מהלכות תפלה ה"כ) והוא לא כתב אף מלה שזה דאורייתא, והוא מביא את זכירת עמלק ומחייבת עמלק בהלכות מלכים (פ"ה ה"ה), ושם הוא לא מדבר על קריאה, אלא מדבר על לזכור ולמחות, וזה בשעה שיש לנו כח (עיין בספר סנסן ליאיר עמ"ש מ"א), אבל שקריאת פרשת זכור דאורייתא לא אמר את זה, ולא ברור כלל שהיא דאורייתא.

אם נשים חייבות בשמיעת פרשת זכור

ט. וספר החינוך (שם) כתב שגם אם נאמר שפרשת זכור דאורייתא, בכל אופן נשים פטורות, למה? כי הפסוק אמר תמחה את זכר עמלק, וכי אשה יכולה למחות את זכר עמלק? (הרי אם אשה רוצה לחשוט תרגול היא מתחילה לפחד,

פותר את כל הבעיות.

12. **ל"א באדר זה יום פטירת הרב חיד"א ע"ה**, הוא נפטר בתקס"ו (עברו מאז מאתיים ארבע עשרה שנה), כשנולד הרב חיד"א הוא נולד לשבעה חודשים, חשבו אותו נפל, אין מה לעשות אותו, כרבולו אותו באיזה מוסרטוט, אמרו זהו, אין מה לעשות, באה הסבתא לשאול מה נולד, אמרו לה מסכן זה נפל, אמרה להם נפל? מי אמר שהוא נפל? לקחה אותו, תממה אותו, ופתאום היא רואה שהוא נושם, זה חי, (זה רמז בשם חיד"א ח"י ק"א: זה חי, לא מת), **וחי שמונים ושלוש שנים**, תראו כמה שגאות אדם עושה, יכולנו להפסיד חכם כמו הרב חיד"א, הרב חיד"א היה לו זכרון מיוחד במינו, זכרון מדהים, ועם כל הזכרון שלו, כשהוא כותב קושיא על רבי ישעיה פיק, אומר **"וכבר יתוש קדמו בבריכי יוסף"** (וסוף אומץ סי' ל"ב), קורא לעצמו יתוש, כתוב בגמרא (סנהדרין דף ל"ח ע"א) שאם אדם מתגאה על העולם, אומרים לו "יתוש קדמך במעשה בראשית", מתי נברא האדם? ביום ששי, והיתוש נברא עוד לפני כן, יתוש קדמך, והרב חיד"א כותב על עצמו בפשוט "יתוש קדמו", כי הוא גילה משהו לפני רבי ישעיה פיק (עיין בגליון מס' 153 עה"ה), הוא היה בעל זכרון מיוחד במינו, ולא גילדו רק בספרי הלכה, אלא גם במדרשים ואגדות. יש לו ספר אגרות החיד"א, ששים ושמונה אגרות, וכל המכתבים שלו כל מילים לקוחים ממקור אחר, המלים היו רצות לו במוח, לא מחשב ולא שום דבר. לקראו ולהתענג על המלים שלו, להתענג אף הוא יודע לשבח, לפעמים הוא משהו קצת את המלה בשביל הרמז שלו.

13. התוספות כתבו שם **שגם פרשת זכור וגם פרשת פרה דאורייתא**, למה תהיה פרשת פרה דאורייתא? אז מהרש"ל (בהגהותיו שם) מחק פרשת פרה, ומרן לא ראה את המחיקה של מהרש"ל (מורה נבוכים דורו ועוד לפניו), אז מרן ב"י א"ח סי' תרפ"ה) שהתוספות אמרו פרשת פרה דאורייתא, והגר"א אמר (ס"ק כ"ב) שנוסחא משובשת נזדמנה לו לבית יוסף, אבל זו לא נוסחא משובשת, זו הנוסחא המקורית, ולא רק שזו לא נוסחא משובשת, אלא שבחזו"ע-פורים (עמ"ס ט"ז) מביא שגם הרא"ש (בתוספותיו) כתב ככה, וגם רבי יהודה החסיד (בתוספותיו) כתב ככה (ועי' ע"ש ב"ר יחיה דעת ח"א סי' פ"ה), זו לא נוסחא משובשת. רק אני לא יודע מה יש בפרשת פרה שהיא תהיה דאורייתא, וכי סלקא דעתך שהיום אנחנו צריכים להביא פרה אדומה? מאיפה נביא פרה אדומה? הרי אין לנו פרה, ואם נביא פרה אדומה מה נעשה? וכי נקריב קרבנות? הרי לא נוכל להקריב קרבנות, מי יכול להקריב קרבנות בזמננו?! יש כל מיני סיבות וכל מיני בעיות שאי אפשר להקריב קרבנות ברה"ב (היו חמשים לפני מאה וחמשים שנה, בימים הרב אליהו גוטמבר והרב צבי קלישר ז"ל שכתבו שילוכים להקריב קרבנות, ולכל הבעיות מצאו להם פתרון, אם תאמר חסר לנו בגדי כהונה, אפשר למצוא אותם בדרך כזאת וכזאת, אם תאמר חסר לנו תלול, גם כן אפשר למצוא, מצאו כל מיני תרומים, כתבו ספרים שלמים על, והאחרון שכתב על זה היה גול שרבי כלפון, יש ספר בן פורת יוסף רבי יוסף ברבי, ובסוף בחלק המערכת הבין רבי כלפון כתב מאמר שלם שניתן להקריב קרבנות בזמן הזה אם יסכימו הגויים, אבל הגויים לא יסכימו, אם יראו אחד שבא שם ברה"ב ובידו סידור או טלית יתנו אותו, כי הם מפתחים מאתנו (אך אף פעם ביני נתיניהו) הם מפתחים... כמה הם מפתחים? אם רואים יהודי בא להתפלל אומרים עכשו הוא יעני לנו את כל המסגר הזה... באים להתפלל, לא באים להעני, תפסיקו להשתגע, וידינו העניף? אין בידנו העניף, אבל ככה הם). אם כן בשביל מה פרשת פרה דאורייתא? אינני יודע, זה טעמו של מהרש"ל שמחק, אבל למה התוספות אומרים שזה דאורייתא? אולי אפשר לומר הטעם שכתבו דאורייתא, נפקא מינה שאדם לא יכנס היום לרה"ב, ידע שאין לנו אפר פרה, הרי פרשת פרה אומרת שכלי אפר פרה לא יעזרו לך כלום, וכלנו טמאי מתים, מי שיכנס לרה"ב חייב ברה"ב אולי זה הטעם, אבל בכל אופן התוספות כתבו ככה. א"ה: חזו"ע שם הביא מכמה אחרונים שכתבו שפרשת דאורייתא ס"ל שמקיימים בזה "זכור אל השטח את אשר הקצפת את ה' אלוקיך" וכיון שפרשת העגל היא גנאי לישראל תקנו לקרות פרשת פרה שבאה לכפר על מעשה העגל וכו'. אך הרב ע"ה הקשה כמה קושיות על זה, ושם חזו"ע הביא עוד הסברים מהרב ערוך השלחן (סי' תרפ"ה ט"ז) ומהמשך חכמה (פרשת חקת) למה פרשת פרה דאורייתא. העורך.]

היא התרוג בן אדם?¹⁴ אז איך אשה תמחה את זכר עמלק? הרי זה לא בשבילה (ראה יבמות ס"ה ע"ב). ואם אינה מצווה למחות את זכר עמלק ממילא היא פטורה גם מזכירה, ולמה? כי פשט הפסוק "זכור את אשר עשה לך עמלק", בשביל מה? - "והיה בהניח ה' אלוקיך לך תמחה את זכר עמלק". ולכן מי שאינו מוחה לא צריך לזכור, זה הפשט הפשוט. ביחודה דעת (ח"א סי' פ"ד בסוף ההערה הראשונה) הקשה עליו, איך אתה דורש סמוכין בפסוקים מסברא ובלי מקור? אבל מחילה מכבודו, זה לא עניין של "סמוכים" אלא זה פשט הפסוק. **וכל פעם שכתוב בתורה "זכור" "שמור" "צורר", יש אחרי זה משהו**. כמו: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ"ח), למה אני זוכר את יום השבת? כדי לקדש אותו. וכמו "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים, כי בחוזק יד הוציא ה' אתכם מזה, ולא יאכל חמץ" (שמות י"ג ג), בשביל מה הזכירה הזאת? בשביל שלא תאכל חמץ. "צורר את המדיינים - והכיתם אותם" (במדבר כ"ה י"ז). וגם בפרשת כי תבוא "שמור את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום - והיה ביום אשר תעברו את הירדן" (דברים כ"ז א-ב). וגם כאן זה לא סתם "זכור את אשר עשה לך עמלק", בשביל מה לזכור סתם? אלא כל זכירה יש אחריה מטרטה¹⁵. וכאן "זכור" בשביל מה? בשביל ש"והיה בהניח וגו' תמחה את זכר עמלק" (דברים כ"ה י"ח), זה הפשט הפשוט.

על הגאונים ועל הראשונים ועל האחרונים

י. וחוץ מזה, דעת הרמב"ם שפרשת זכור היא מדרבנן. ולא רק שזה מדרבנן, אלא כל פעם שהרמב"ם מביא את שתי המצוות האלה זכירה ומחייה, הוא לא כותב כסדר הפסוק לזכור את מעשה עמלק ולמחות אותו, אלא הוא אומר למחות, ואח"כ כותב לזכור אותו. **צריך למחות ולכן יש מצוה לזכור**. וכך עשה הרמב"ם בארבעה מקומות, הוא כתב את זה גם בספר המצוות (מ"ע קפ"ח קפ"ט), וגם בהלכות מלכים (פ"ה ה"ה), וגם במצוות שכתב בתחילת הלכות מלכים (יש שם רשימה של מצוות ולאיון שיש בהלכות האלה), ובמנין המצוות שבראש ספר היד החזקה, והבאתי את זה בספר סנסן ליאיר (חלק השו"ת סי' ד'). ולכן הרמב"ם סובר שבזמננו שאין מחייה, לא צריך לזכור. ולכן כל קריאת פרשת זכור בימינו היא מדרבנן. ויותר מזה, **הגאונים** בכלל לא מנו את פרשת זכור כלל ועיקר. ולמה לא מנו אותה? הרי הם מנו את מעשי הקרבנות ואת כל הדברים שלא נוהגים בזמן הזה, א"כ למה לא מנו את מצות "זכור"? אלא משום שהם חושבים שעיקר המצוה היא למחות. **והלכות גדולות** (מ"ע קס"ו) מנה את המצוה למחות ולא מנה לזכור, וגם **רב סעדיה גאון** יש לו שיר ארוך שמופיע בסידור רב סעדיה גאון (עמ"ס קב"ט)¹⁶, והוא מביא שם את כל תרי"ג מצוות, והוא לא מנה את זכירת עמלק¹⁷. וגם **בעלי האזהרות** לא כתבו את זה, לא רבי יצחק בר ראובן ולא רבי שלמה אבן

- 14. יש לנו אחת יוצאת מן הכלל, יעל אשת חבר הקניני, שלקחה את יתד האהלה, ונעצה ברכתו של סיסרא, וגם כן אמרו שהיה אסור לה להרוג אותו חבר, הרי בחבר הרבה יותר קל, למה צריכה לקחת יתד "ותצנח בארץ והוא נדום ויעק וימת" (שופטים ד' כ"א), הייתה לוקחת סכין ותברך על השחיטה וזהו... אלא שאסור לאישה להשתמש בחרב, כתוב "לא יהיה כלי גבר" (דברים כ"ב ה'), כלי גבר זה החרב, לכן לקחה יתד, ככה מפורש ברש"י נזיר (דף נ"ט ע"א ד"ה תלמוד ועיין בגליון הש"ס שם).
- 15. אמנם יש זכירה אחת שלא נכתב בה מטרטה, "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים" (דברים כ"ד ט'), וגם שם המפרשים אומרים שהמטרטה היא שתזכור את מה שעשה ה' למרים שדיברה לשון הרע על אחיה שקטן ממנה ונענשה, וגם אתה אל תדבר לשון הרע. ומפני כבודו של מרים אחותו של משה רבנו התורה לא רצתה להגיד מה התועלת בזכירה, הפסוק מעלים ולא אומר דברים ברויים, רק אמר ברמז תזכור את מה שעשתה. ואפשר לפרש עוד ש"זכור את אשר עשה" חוזר על מה שכתוב למעלה "השמר בנגע הצרעת" (שם פסוק ח), ועל זה אמר "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים", אל תזלזל בנגע הצרעת, אלא תראה איך שמרים קיבלה צרעת ונסגרה שבעה ימים - "ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים" (במדבר י"ב ט"ז), אבל בכל אופן התורה לא גילתה.
- 16. והסידור הזה יצא בתרצ"ו, והמוציא אותו היה יהודי ירא שמים, שמו דוידון. ופעם הרב עובדיה אמר לי "סידור רב סעדיה", אמרתי לו רב עמרם? (אני מכיר סידור רב עמרם), אמר לי לא, רב סעדיה גאון אמרתי לך. אח"כ מישהו נתן לי מתנה סידור רב סעדיה (שעולה 80 שקל), אמרתי לו תודה רבה, יש שם כמה פנינים ומרגליות.
- 17. ככה בדקתי לפום ריהטא פעם ופעמיים, ולא מצאתי. מנה רק מחיית עמלק, אבל לא כתב זכירה.

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מגוהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

גבירול. וגם הרמב"ם כתב זכירה אחרי המחיה. א"כ מה נשאר עוד? וממילא כל הראשונים והקדמונים לא הביאו בכלל מצוות זכירה בפני עצמה, אז מהיכא תיתי שהאשה מתחייבת בזכירה? היא לא מתחייבת בזכירה. וחופץ מזה, מכל האחרונים אף אחד לא כתב שאשה חייבת לשמוע פרשת זכור. והראשון שאמר כן זה **רבי נתן אדלר**¹⁸, אבל לפניו אף אחד לא חידש את זה, מניין לומדים? שהרי המגן אברהם כותב בהלכות ספר תורה (סי' רפ"ב סק"ו) שנהגו הנשים לצאת החוצה בשעת קריאת התורה כדי להראות שהם לא חייבות לשמוע, כי נשים פטורות מתלמוד תורה. ולכאורה למה לא כתב שישנה שבת אחת שהנשים צריכות להיות? אלא ודאי שלא היו הולכות. א"כ הראשונים לא אמרו, וגם ספר החינוך כתב בפשיטות שפטורה, ואני לא חושב שבזמנו של ספר החינוך הנשים היו הולכות לשמוע פרשת זכור והוא חולק על כולם, אלא בזמנו לא הלכו. וכן דעת הרב משנה ברורה (עיין בספר סנסן ליאיר שם עמ' שמ"ז) וגם החזון איש אמר שפטורות (עיין בסו"ס טעמא דקרא בהנהגות והוראות החזו"א אות כ"ג), וגם משכנות הרועים (מערכת הה"א אות קי"ד) אמר אותו דבר. וגם רבי יהודה נג'אר (בספר לימודי ה' לימוד קמ"ב) אמר אותו דבר, וגם כף החיים (סי' תרפ"ה אות ל') אומר אותו דבר. **לכן אין צורך להטריח את הנשים, וכל שכן שלא להוציא בשבילן ספר תורה. אם הם באות ושמעו שישמעו, אבל זו לא חובה.** וכל אדם אם ישמע את הדברים ויבדוק, יראה שזו האמת¹⁹.

לא לדאוג מהבחירות

יא. משנכנס אדר מרבים בשמחה (תענית דף כ"ט ע"א). **ולא לדאוג על הבחירות, כי הקב"ה ידריך אותנו בדרך טובה. בני אדם חושבים שהם מנהלים את העולם, אבל בסוף הם ידעו שהם לא מנהלים אותו, אלא ה' מנהל ועושה את הכל.** לא יתכן ללכת עם אלה שמצטרפים לערבים, ואח"כ לא יכולים לעשות שום דבר, אם ירצו לעשות מלחמה, הערבים לא יסכימו, בשביל מה כל זה? ה' ירחם עלינו. ומצאתי רמז יפה "משנכנס אדר מרבים בשמחה", אדר בגימטריא: 205, ועוד מעט יבוא פסח, ופסח בגימטריא: 148, ו"אדר" ו"פסח" ביחד יוצא 353, שזה גימטריא שמחה.

מה זה "זבחים"?

יב. יש לאבן עזרא הרבה מלחמות עם הקראים, והוא יודע לענות להם בצורה מיוחדת במינה²⁰. בסוף פרשת יתרו (שמות כ"א), כתב: ראיתי מין אחד ישתחקו עצמותיו (בגהינם), ואמר לי חכמים שלכם אומרים "איזהו מקומן של זבחים" (זבחים דף מ"ז ע"א), והרי בתורה "זבחים" פירושו שלמים, כמו שכתוב: **"ועשית עולותיך הבשר והדם על מזבח ה' אלוקיך ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלוקיך והבשר תאכל"** (דברים י"ב כ"ז). "עולותיך" הכוונה שצריך להקריב על המזבח את הבשר ואת הדם, ואילו "זבחיך" הכוונה לשלמים, תשפוך את הדם ותאכל את הבשר, וא"כ איך חכמים שלכם אומרים במשנה "איזהו מקומן של זבחים", ואחר כך כתוב פרים הנשרפים, עולה, וחטאת וכו'.

18. **רבי נתן אדלר היה רבו של החתם סופר.** פעם החתם סופר הכין דרשה יפה לבר מצוה שלו ובדרשה הקשה קושיא על סבא רבה שלו מחבר ספר כוס ישועות, (היה לנו בבית ספר כוס ישועות דפוס ראשון, כל כך יפה. יש שם הערות קצרות שלוש ארבע שורות כל פעם, והדברים מתוקים מרוב, פשט ישר), בא אביו וסטר לו סטירה, מי אתה שתקשה על סבא רבה שלנו?! רבי נתן אדלר ראה שהילד הקטן הזה מחר יעזוב את הלימוד, ועלולים להפסיד את החתם סופר, אמר לאביו אני לוקח אותך תחת חסותי. לקח אותו ולימד אותו תורה עד שהיה גאון עולם. **כמה אדם צריך ליהנה בתלמידיו.** הרמב"ם כותב (פ"ה מהלכות ת"ת ה"ב) **"וצריך אדם להיזהר בתלמידיו ולאחזם שהם הבנים המהנים לו לעולם הזה ולעולם הבא"**. מה הפירוש ליהנה בתלמידיו, מה יש להיזהר? אלא הוא לא אמר להיזהר מתלמידיו אלא להיזהר בתלמידיו, והכוונה **להיזהר בכבודם.** אפילו אם יש לך קושיא על דבריו ונניח שהוא טועה, תגיד לו בבית נדבר על זה, אבל לא לתת לו סטירה. ורבי נתן אדלר לא היה כותב. יש לו כמה הערות בחומש שלו בראשי תיבות, אבל מבי יבין אותם? אחרי מאה שנה קם חכם אחד (שחיבר ספר נחל אשכול) וכתב פירוש על כל הערה והערה. **19.** יש לי שתי תשובות על זה בספר סנסן ליאיר (חלק הש"ת סימנים ג-ד). היה חכם אחד מאמר"ק ששלח לי מכתב יומיים לפני פסח, והקשה שם הרבה, אבל מה נעשה לו, עם כל הטיידה של ערב פסח, עניתי לו על כל דבריו. אמרתי לו: מדוע המגן אברהם אינו כותב שישנה שבת אחת שכל הנשים צריכות לבוא לבית הכנסת? בשביל מה להתפלל סתם?
20. לפעמים חושדים בו שהתשובה שלו גורמת לטעות, אבל יש לי הסבר לזה ועוד לא כתבתי אותו, בהזדמנות בלי נדר אכתוב את זה.

והרי זה לא שלמים? אמר לו אם אני אראה לך זבחים שפירושו גם עולה, מה תגיד? אמר לו אין דבר כזה, אמר לו האבן עזרא, תקשיב: **"זבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך"** (שמות כ"א), רואים שעולות נקראים זבח, שהרי זבחים אותם. כשראה כך נשבע שלא יחלוק עוד פעם על דברי חכמים.

רוצעים את אוזנו בדלת מחוברת במקומה

יג. בפרשת השבוע כתוב: **"והגישו אל הדלת או אל המזוזה"** (שמות כ"א ו'), וחכמים אומרים (מכילתא משפטים מס' דנזיקין פ"ב, ועיין קידושין כ"ב ע"ב) שלא מגישים את העבד הנרצע אל המזוזה, כי במקום אחר נאמר **"ונתתה באוזנו ובדלת"** (דברים ט"ו י"ז), ולא במזוזה, א"כ למה כתוב כאן מזוזה? ללמדנו כמו שמזוזה מעומד (שהרי לכל דלת יש מכאן ומכאן שתי מזוזות שעומדות), גם הדלת מעומד. לכן דוקא כשהדלת היא קשורה ועומדת אתה יכול לרצוע עליה, אבל אם אתה לוקח דלת ושוטח אותה על השולחן, ואתה אומר למסכן הזה בוא הנה ונרצע אותך "ונתת באוזנו ובדלת", לא עושים ככה. אבל הפסוק אמר **"או אל המזוזה"**, מה עושים? בא **רבי זלמן מוילנא** ואמר (תולדות אדם דף י"ח ע"ב) שיש לנו בתורה "או" שפירושה "אם", כמו הפסוק: **"או הודע אליו חטאתו"** (ויקרא ד' כ"ג), שפירושו "אם הודע". וכמו: **"או נודע כי שור נגח הוא"** (שמות כ"א ל"ו), שפירושו אם נודע ששור נגח הוא, ישלם נזק שלם, וגם כאן הפירוש הוא: והגישו אל הדלת "אם" אל המזוזה, דהיינו שאם הדלת הזאת קשורה אל המזוזה כלומר עומדת, אז יגיש אותה אל הדלת, אבל אם הוא עקר דלת ממקומה ואומר לו בא הנה ונרצע אותך, זה לא טוב. (וע"ע בקונטרס לאוקמי גירסא על התרגום כאן, ובספר דרכי העיון עמ' ר"ג).

"לעולם" כמה זמן זה?

יד. בפסוק כתוב: **"ועבדו לעולם"** (שמות כ"א ו'), והפשט של הפסוק שעבד נרצע יעבוד כל החיים. אבל חכמים אומרים (עי' קידושין ט"ו ע"א ובמכילתא פרשה ב' והובא בפרש"י כאן) שפירוש "לעולם" **לעולמו של יובל**, שזה חמישים שנה. ולמה חכמים מפרשים ככה? כי במקום אחר כתוב על שנת היובל **"וקראתם דרוור בארץ לכל יושביה וגו' ואיש אל משפחתו תשובו"** (ויקרא כ"ה י'), בשנת היובל כולם משתחררים, וא"כ למה הנרצע הזה ישב שם מאה שנה? אלא ודאי ש"לעולם" פירושו חמישים שנה. ומצאו רמז יפה שחנה אמרה: **"אם ראה תראה בעניי אמתך וכו' ונתתיו לה' כל ימי חייו ומורה לא יעלה על ראשו וגו' (שמואל א' א' י"א), ונראה את פני ה' וישב שם עד עולם"** (שם פסוק כ"ב). ואמרו בירושלמי (ברכות פ"ד ה"א) חנה מתוך שהאריכה בתפילתה קיצרה בחייו של שמואל. איך קיצרה? כי "לעולם" זה חמישים שנה, שזה עולם של יובל. וכשהעלתה את שמואל כאשר גמלתו הוא היה בן שנתיים, ולכן הוא חי חמישים ושתיים שנה בלבד, לכן לא כדאי להוסיף יותר מדאי, היא הייתה צריכה לומר: "וישב שם" ולא להוסיף: "עד עולם". רואים שעולם פירושו חמישים שנה. [ואע"פ שבתפלתה אמרה "ונתתיו לה' כל ימי חייו", ורק כשידברה עם אלקנה אמרה "וישב שם עד עולם" אולי בא זה ולימד על זה. **העורך**].

"שית אלפי שני הוי עלמא"

טו. וזבה ביארתי פעם דבר יפה, יש פסוק בתהלים: **"ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור"** (תהלים קמ"ח ו'), והרמב"ם במורה נבוכים (ח"ב פרק כ"ח) מוכיח מהפסוק הזה שהעולם יהיה קיים לעולם. כי "ויעמידם לעד לעולם" זה חוזר על השמש והירח וכו', ועליהם נאמר: **"חק נתן ולא יעבור"**, הם ממשיכים כל הזמן. ומה שאמרו חכמים (סנהדרין דף צ"ז ע"א) **"שית אלפי שני הוי עלמא"**, יש לזה פירוש שלא כפשוטו. ככה הרמב"ם סובר. אבל שאר החכמים אומרים שזה כפשוטו, "שית אלפי שני הוי עלמא"²¹. אבל מה

21. יש לנו היום את ה"קורונה" הזאת שמשגעת את העולם כולו. ניוטון שנחשב למדען גדול בימי מביאים בשמו שכתב בספרו שבשנת תת"ך - "תתך חמת" (ירמיה מ"ב י"ח), עוד ארבעים שנה והעולם נהפך. מאיפה הביא את זה? אני לא יודע, למרות שאומרים שהוא למד דניאל והרמב"ם ועוד דברים.

הצלחת **יום חור**,
דניאל בוכריס, יונתן
אמנו, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
השלימה של
מנחם בן
יירה

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן מסעודה
ת.נצב"ה.

לעילוי נשמת
שלום
ברנס ז"ל
נלב"ע ל אדר

לעילוי נשמת
ר' דניאל
בן אהרן
ומסאעדא ז"ל

הלימוד לעילוי נשמת
שלום חי
בן כמסאנה הי"ד
נלב"ע ה' אדר

עין תחת עין - ממון

יש עוד פסוק: **"עין תחת עין"** (שמות כ"א כ"ד), וחכמים דרשו שזה לא כפשוטו, אלא משלם לו דמי העין (ב"ק דף פ"ג ע"ב). והאבן עזרא מביא, ש**רב סעדיה גאון** התווכח עם קראי אחד ששמו "בן זוטא"²² על דרשת חז"ל. וגם לפני שנים רבות ראיתי באחת החוברות של קובץ ניצוצות (של הרב משה גרינק) שפעם שאל נשיא ארצות הברית (נדמה לי בוש) איזה תלמיד חכם אחד מארץ ישראל, תגיד לי איך חכמים עשו ככה, שלקחו פסוק ונתנו לו "פורמט" אחר, אמרו ש"עין תחת עין" זה ממון, הרי זה לא הפשט של הפסוק, ופשוטו כמשמעו "עין תחת עין". ענה לו: זה הפשט האמתי, ויש הרבה הוכחות לזה. ה**וכחה ראשונה**, שלפני כן כתוב: **"וכי ינצו אנשים, ונגפו אישה הרה ויצאו ילדיה, ולא יהיה אסון, ענוש יענש כאשר ישיט עליו בעל האשה, ונתן בפלילים"** (שמות כ"א כ"ב). ומה הפירוש "ענוש יענש"? ממון, ואין פירושו שיתן לו מכה כמו שהוא נתן מכה לאשה. והרי אם יצאו ילדיה, בודאי שהיה שם "פצע וחבורה ומכה טריה" (ישעיה א' ו'), וא"כ למה כתוב "ענוש יענש" שמשמע שלוקח אותו לבית דין? תן לו מכה "אדרב" [בעברית: תכה]. אלא מוכרח שעל מכה העונש הוא ממון. **דבר שני**, אי אפשר לשער "עין תחת עין", כי לפעמים האדם המכה יש לו עינים שהם בכוסר ורואות טוב מאד - "ש שש" (ככה אומרים היום. כתוב: "שוקיו עמודי שש" (שיר השירים ה' ט"ו) ועיניו שש שש...), והוא נתן מכה לאדם שהעינים שלו חלשות, אם תוריד לו עין כזאת ששווה הרבה יותר, איך אתה עושה את זה? **דבר שלישי**, כתוב בפרשת מסעי (במדבר ל"ה ל"א) **22**. "בן זוטא" הזה לא היה חכם כל כך, ובמקום אחר כתב עליו האבן עזרא (שמות כ"א ל"ה): פירש בן זוטא **"וכי יגוף שור איש את שור רעהו"**, שור שהוא חברו של השור השני, שיש שני שוורים חברים, ואחד רב עם השני ונתן לו מכה. ואמר האבן עזרא על פירושו: **"ואין לשור רע כי אם בן זוטא לבדו"**... החבר של השור, זה בן זוטא בעצמו. למה פירושו לא נכון? כי הפסוק גם אמר: "שור איש", וכי השור הוא איש? ודאי שלא, אלא מה הפירוש? שהשור הוא של איש, אותו דבר גם ב"שור רעהו" הפירוש הוא שהשור של רעהו, כיון שאם השוורים שנגחו אחד את השני הם של אדם אחד, אין מה לדון, כי אם הלך לך השור כפרה, מה תעשה? תקח את השור השני לבית דין ותתבע אותו?... לכן כמו ששם פירושו "שור של איש", אותו דבר כאן פירושו "שור של רעהו". והאבן עזרא יד עליו ואמר: "אין לשור רע כי אם בן זוטא לבדו"... הוא יודע לתת עקיצות שאין כמותן.

נעשה עם הפסוק הזה? יש לי הסבר יפה מאד (וכשאמרת אותו לסבא ע"ה אמר לי שזה פירוש נחמד), "ויעמידם לעד לעולם" - **"לעולם"** זה חמישים שנה כמו שאמרנו, ו"לעד" זה בגמטריא 104, 104 כפול חמישים, עולה 5200, וחסר לנו עוד שמנה מאות כדי להגיע לששת אלפים, זה מה שהפסוק אומר: **"חק"** דהיינו ח' פעמים ק' - שמנה מאות, **"נתן ולא יעבור"** שהעולם לא יעבור יותר מששת אלפים שנה.

העולם מתגלגל בשמיטות

ואם תגידו הרי מצאו כל מיני עצמות של פילים ודינוזארים שהם קדומים מאד (לפי דעת החוקרים), וכל מיני שמות הבעלים? יש לזה שתי תשובות, תשובה של **המלבי"ם** שאלו עצמות של בעלי חיים שנכחדו במבול. ויש תשובה אחרת של **רבי יהודה הלוי** שהוא עוקר את השאלה מעיקרה, הוא אומר (ספר הכוזרי מאמר א' ס' ס"ז) **שמי שיאמין שהיו עולמות לפני העולם הזה אין פגם באמונתו, רק שיאמין שתחילת העולם שלנו זה מאדם ונתן**. ובאלף השביעי העולם מתחדש מחדש, ויש הרבה מקובלים שאמרו ככה, ואמנם האר"י סובר שזה לא ככה, אבל הרבה מקובלים בימי הרמב"ן עד האר"י היו אומרים שהעולם מתגלגל בשמיטות (עיי' בספר ה' נסיח"א עמ' ר"ג), לכן אין בזה שום קושיא כי העולם שלנו גם כן יש לו ששת אלפים, ועכשיו הגענו לשנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים, וא"כ יש עוד מאתיים עשרים שנה "ונינוה נהפכת" (יונה ג' ד'). וזה רמוז בפסוק: "ויעמידם לעד לעולם - חמשת אלפים ומאתיים - חק - שמונה מאות - נתן ולא יעבור", לא יעבור את זה, וכמו שאמרנו.

אבל איפה מצאת את זה? אמנם יש מציאות כזאת שחם וחלילה העולם יתאפס לגמרי, אבל לא בשנת תת"ך, אלא ה' יתן לנו עוד חיים טובים וארוכים, עד לפחות ששת אלפים שנה.

כסא רחמים
סניף עמנואל

החלה ההרשמה

אנו מזמינים בזאת
בני תורה בעלי שאיפות גבוהות
להשיג מצויינות והצלחה
ולהתעלות בעבודת ה'
לבוא להבחן ולהרשם ללימודים
לשנה"ל הבעל"ט תשפ"א.

בישיבתנו הקדושה
הסניף של "כסא רחמים" ביישוב עמנואל
(כ-35 דקות נסיעה מהמרכז)

בהנהגתו ובהכוונתו של מרן שליט"א
בראשותו של הרה"ג ר' מרדכי מאוזו שליט"א (נכד מרן האיש מצליח זצוק"ל)

רמה לימודית גבוהה, כמסורת הישיבה	עבודה על ידאת פנימית	צוות ת"ח מקצועי, מסור ואיכפתי	חדדים מרווחים וממוחזים	יחס אישי, איריה פסטורלית ונעימה
----------------------------------	----------------------	-------------------------------	------------------------	---------------------------------

לקביעת ראיון ומבחן לרישום, ניתן להתקשר:
050-4125900 הרב אריה **054-8463584** הרב אורי
 יש להצטייד בתעודות של כיתה ז' וח'
בברכת התורה, ההנהלה

יום הבחירות
טובי הרבנים בארץ מגיעים לרעננה !!
יום שני ו' באדר (2.3.20 למניינם)

תפילה בנץ החמה (הודו)	5:55
דף היומי	7:00
הרב דן צרפתי-סיום מסכת ברכות ודברי פתיחה	8:30
הרב שמואל הוברמן שליט"א	9:00
הרב יחיאל מאיר צוקר שליט"א	9:45
הרב חיים זאזי שליט"א	10:30
הרב אברהם יוסף שליט"א	11:15
הרב שלמה לוינשטיין שליט"א	12:00
תפילת מנחה	13:00
הפסקה - כולם הולכים לבחור	13:15
הרב שניר גואטה שליט"א	14:00
הרב מאיר שוורץ שליט"א	15:00
הרב יובל אברהמי שליט"א	16:00
הרב שקד בוהדנה שליט"א	17:00
הרב מאיר אליהו שליט"א	18:00
הרב יעקב שיש שליט"א	19:00
תפילת ערבית	20:00

דברי ברכה: חיים גולדמן, סגן ראש העיר

השקת הספר החדש **"צידה לדרך"** של הרב דן צרפתי שליט"א

יום שני ו' באדר (2.3.20)
ביהכ"ס "תולדות יצחק"
רח' אליעזר יפה 4 (בניס מהמיון), רעננה
050-4109219

למנויים לזיכוי הרבנים ולחברים נוספים: הרב דן צרפתי 050-4109219

כניסה חופשית | עזרת נשים פתוחה
הלימוד יהיה לעילוי נשמת אברהם בן רחל

במעוזת זכר למהצית השקל מהזקים את בדק הבית

התקשרו עכשיו:

08-6727523

או בקישורית:

<https://yhr.vp4.me/ils>

יפחד פחד מוות. אחר כך כשיבוא הדבר לבית דין יאמרו שכיון שהוא קטן הוא פטור - חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה, החובל בהן - חייב, והם שחבלו באחרים - פטורין (ב"ק דף פ"ז ע"א), אבל אל תתן לו את האפשרות להתחמק, כי הוא יכול אחר כך לעשות כל מיני דברים לא טובים. התורה בכונה כותבת בשפה קשה ביותר²⁴, התורה מאיימת כדי להימנע מעבירה. יש משנה במסכת סופרים (פרק ט"ז הלכה ג) שאומרת: "פנים של אימה למקרא", המקרא יש לו פנים של אימה, ומאיים כדי שלא תגיע לעשות את המעשה הזה (וע"ע בעלון מס' 101).

פרקי התנ"ך

יט. העולם חושבים שהפרקים שיש לנו בחומש או בתנ"ך פרק א' או פרק ב', זה הלכה למשה מסיני²⁵, אבל באמת החלוקה הזאת היא לא שלנו, אלא היא חלוקה של הגויים, ולמה הכניסו אותה לספרים שלנו? בגלל שפעם היהודים והגויים היו מתווכחים כל הזמן, זה מביא פסוק מישעיה וזה מירמיה, והגוי אומר "פרק פלוני פסוק פלוני", והיהודי אומר לא מצאתי את הפרק, והגוי

24. כמו שאומרת התורה: "ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה, והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה" (דברים כ"ב כ). בילדותי הייתי קורא את זה והייתי אומר מסכנה הנערה, מה היא עשתה, למה סוקלים אותה? ובאמת הכונה שזינתה בעדים והתראה בין האירוסין לנישואין, ולפני כן היא לא נערה מאורסה, היא סתם נערה, שדינה "וכי יפתה איש נערה בתולה אשר לא אורסה וגו' מהר ימהרנה לו לאשה" (שמות כ"ב ט"ו), ולא יותר, אבל אם זינתה אחרי האירוסין יש לה דין כזה, (ואלא אם כן תוכיח שהיתה אנוסה, כגון שיש עדים וכדומה). אבל התורה כתבה בסתמות "לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה וסקלוה", כדי שכל מי שלומד את זה יידע שזה לא דבר פשוט. ובגדבא היו מקפידים מאוד על הכלות שלמחרת היום יראו שהן היו כשרות. כל כך חשוב הדבר הזה, העיקר שיחיו בנייעות ולא בצורה מתינית ומופקרת. ההפקרות מביאה גם למוות ב"מ, היתה אחת משורת זמרת שלא היתה בסדר (ידועה היא היתה תימניה והמשפחות שלה היו טובות, אבל אין מה לעשות) ונישאה בגיל ארבעים, ובגיל ארבעים ואחת קיבלה מחלה ומתה.

25. ויש רבנים מסכנים שלא יודעים את זה, ופעם "ירדו" על מישוה שאמר שלקחנו את החלוקה של הפרקים מהגויים, וכעסו ואמרו שזה "הלכה למשה מסיני". נידו אותו ואת ספרו, דברים בטלים. חלוקה הזאת לא שלנו.

"ולא תקחו כופר לנפש רוצח, אשר הוא רשע למוות, כי מות יומת", ומשמע שדוקא מרוצח לא ניקח כופר אבל ממי שהיכה ראשי אברים תיקח כופר.

"פנים של אימה למקרא"

יח. ולמה התורה כתבה "עין תחת עין"? כי מי שלומד תורה שבכתב חייב לדעת את המוסר שלה, אם התורה תכתוב "ממון" אז ילד שלומד אצל הרב ב"כותאב" יאמר אם העונש הוא רק ממון, אז אין לי בעיה²³, אבא עשיר מופלג, וא"כ אני אתן מכות. אבל כשהילד הזה יקרא בתורה "עין תחת עין"

23. היה פעם באיזה בית ספר "ממלכתי" ילד לקח את העיפרון והכניס אותו בעין של חברו, ועשה לו "עיוורון", אמר לו: למה? אמר: כי אותיות בומ"פ מוצאם בשפתיים, ו"עיפרון" עם אות פ"א ועיוורון עם וא"ו, הפ"א והוא"ו מותחלפות. עפרון - עוררון... והילד הזה התעורר כל ימי חייו.

חינם לזיכוי הרבים
סימניה שקופה ממספרת את שורות דף הגמרא ללומדי דף היומי
052-4238021

חדש!!
בשורה טובה ללומדי התורה הוישילמה המלאכה
יצא לאור הספר שכולם חיכו לו
פרחי כהונה ח"ב ב"כ
מאת מורנו ורבנו ועטרת ראשנו
רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

חידושים וביאורים על הש"ס עזרה לכל לומד בהבנת הסוגיא.
עם אלפי תיקונים והוספות מכתב יד.

ניתן להשיג את הספר גם בשפה הצרפתית

ניתן לרכוש את הספר בטלפון:
08-6727523 (שלוחה 6) | 0504174471
מחיר מבצע לקונים את ארבעת הכרכים.

ביאור נפלא על מגילת אסתר
וכן ענייני פורים בהלכה ובאגדה ממרן הגאון ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל

ניתן להשיג את הספר גם בשפה הצרפתית

ניתן לרכוש את הספר בטלפון:
08-6727523

הדבר הזה את דברי הגמרא במסכת שבת (פ"א ע"ב), שמספרת על שני חכמים מחכמי האמוראים שהיו נוסעים בספינה ובאה מטרונתא אחת וביקשה: תנו לי לנסוע איתכם, אמרו לה לא, אנחנו לא נוסעים איתך, והיא עשתה כישוף וקשרה את הספינה שלא תוכל לזוז, והם אמרו מילתא ושיחררו את הספינה, אמרה להם מה אני יכולה לעשות אתכם? אתם נזהרים בכמה דברים, אין לי כח עליכם. מה הם אמרו? הבעל שם טוב אמר שלא כתוב בגמרא "מלתא", אלא כתוב "מלת²⁷", וזה ראשי תיבות "מכשפה לא תחיה", וזה מבטל גזירות וכישופים²⁸. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה ששומעים כאן, אלה ששומעים דרך רדיו קול ברמה, ואלה שקוראים אחר כך בבית נאמן, ה' יתברך יברך אותם וימלא כל משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה הצלחה רבה ורפואה שלמה, אורך ימים ושנות חיים, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

27. כנראה היה כתוב בגמרא שלו מלת' עם קו, ואחרי זה הקו נמחק. א"ה: בספר מנחם משיב נפש שבת שם (הובא בספרנו ישראל להגרא שפירא שליט"א עמ' ק"ח) כתב: שהבעש"ט אמר שמה שכתוב בגמרא מלתא, צריך להיות מלת וכו'. ואמר הרב רבי חיים מרדכי מרגליות מחבר ספר שערי תשובה שאחר ששמע הפלא הזה מצא ש"ס ישן נושן וכו' ומצאנו כדבריו הקדושים "אמרה איהי מלתא" - נדפס באל"ף, ובאמרו אינהו - נדפס "מלת" בלא אל"ף, וגם נרשם למעלה נקודות כמו בראשי תיבות. וזכינו לראות בחוש שתורת אמת. העורך. אולם בספר "משונציו ועד ווילנא" לרב יעקב לויפר כתב שחיפש בכל הדפוסים של הש"ס בעולם ולא מצא כן. וכעת אינו בידו.
28. ופעם לפני כמה שנים הערבים חטפו את הנינה של הבבא סאלי, ועשינו תענית דיבור, ואמרנו בזכות השם הזה היא תשתחרר (היא נלכדה בכפר קאסם. כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל). ובאמת אחרי יומיים היא השתחררה והגיעה לבית.

אומר לו: מה נעשה לך? זה בגלל שבתנ"ך שלך הכל "זורם" בלי הפסק. לכן החליטו בתחלת ימי הדפוס, להדפיס לנו את הפסוקים של התנ"ך על פי פרקים, וככה תאמר: "זה נמצא בפרשת שמות פרק כ"ב פסוק א'" וכיו"ב. אבל לפעמים יש טעות בחלוקת הפרקים, וגם בפרשה שלנו יש טעות, הפסוק "אם במחלת ימצא הגנב והוכה ומת" נמצא בתחילת פרק כ"ב, וזה לא צריך להיות בתחילת הפרק אלא זה צריך להיות המשך של הפרק הקודם. וראיה לזה שבספר תורה אין שום פיסקה בין הפסוק: "כי יגנוב איש שור או שה" (שם כ"א ל"ז) לבין הפסוק: "אם במחלת", לא פתוחה ולא סתומה, אלא הכל זורם יחד, ולמה? כי בהמשך כתוב: "אם המצא תמצא בידו הגניבה משור עד חמור עד שה חיים, שנים ישלם" (כ"ב ג). ומה הפירוש תמצא בידו הגניבה משור עד חמור עד שה חיים? למעלה (כ"א ל"ז) כתוב שאם טבח או מכר ישלם "חמשה בקר תחת השור וארבע צאן תחת השה", ועל זה הפסוק אומר ש"אם המצא תמצא בידו", דהיינו שלא מכר, ועדיין הם "חיים", דהיינו שלא טבח, משלם רק כפל ולא ארבעה וחמשה. וכן פירש רש"י. ממילא כל ארבעת הפסוקים האלה מ"כי יגנוב איש שור או שה" עד "שנים ישלם", כולם הולכים ביחד ואסור להפסיק בהם²⁶ (וע"ע בעלונים מס' 72 אות ג', מס' 77 אותיות ה'-ו', ובספר אסף המזכיר ערך פסוק שלם).

שם לביטול כשפים

כ. אחר כך כתוב: "מכשפה לא תחיה" (שמות כ"ב י"ז), וזה ראשי תיבות: מל"ת. והשם הזה בכוחו לבטל כישופים, אם רואים אחד שחושבים שיש לו כישוף, גותנים לו קמיע שכתוב בו: יהי רצון מלפניך, שבזכות השם היוצא מפסוק: "מכשפה לא תחיה", תבטל כישוף מפלוני. והבעל שם טוב הסביר על פי הגוי המחלק טעה לא רק פעם אחת, אלא עוד כמה פעמים, אבל לא צריך לשנות בגלל זה. קשה לשנות. היו פעם "סדרים" (הם נמצאים בתנ"ך קורן או ברויאר), ומסומן בגליון על כל סדר אות סמ"ך, אבל אי אפשר לחלק על פיהם, משום שהם לא הולכים על פי ענינים, אלא הם גומרים בפסוק טוב וזה הכל ולפעמים מפסיקים באמצע ענין, ואנחנו רוצים לגמור בכל פרק ענין מסוים, והחלוקה הגויית היא על פי ענינים ולכן השאירו אותה, ועם כל זה יש בחלוקה הזאת חמש או שש טעויות.

"זיהי בעלות המנחה"

אליהו הנביא זכור לטוב נענה בשעת תפילת המנחה

גם אתה יכול!

כ-40 אברכים יברכו אותך
מידי יום אחר תפילת המנחה
 תמורת הוראת קבע
 של 300 ₪ לחודש במשך שנה

ומקבלים את "ריבת הישועות" העשויה
 ממאה אתרוגי כהנים מיוחסים תלמידי
 חכמים ומעורבת בתוכה ג"כ ריבה
 מאתרוגו של מרן ראש הישיבה שליט"א

פרטים במשרד הישיבה 08-6727523

בין מאת קוני ברכת המנחה
 תוגרל טבעת זהב יוקרתית משובצת יהלום

"באחד באדר משמיעין על השקלים"

(שקלים א, א)

כבר פסק מרן
 רבינו עובדיה יוסף זצ"ל
 (חזו"ע עמ' ק"ה)

מעלות מוחצית השקל יש לתנם למוסדות תורה

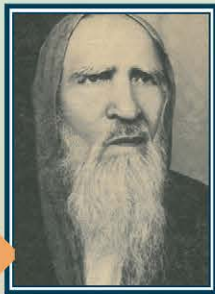
ניתן לצרף גם את המתנות לאביניים

חייגו עכשיו (או בהודעות): 08-6727523

לתרומות בבנק הדואר: ח.נ. 7761990 ע"ש חכמת רחמים
 בעמדות "נדרים פלוס"
 בקישורית: <https://yhr.vp4.me/ils>
 באתר המוסדות: yhr.org.il

עורך: הרבני ר' שמואל עידן שליט"א

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 23. בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

אי התאוננה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

ל"ע נאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גיליון 155

למען הספר

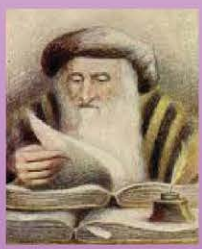
רבנו האי"ש מצליח כתב תשובה בפורים בגיל ארבע עשרה

הגמרא (מסכת מגילה דף ט"ו עמוד ב') אומרת: "ל'יהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" (אסתר פרק ח' פסוק ט"ז) - "אורה זו תורה, כי בלי תורה אין טעם לחיים, ותשימו לב שאפילו אם אדם מתעשר ונהיה מיליונר מפרסם, מה יצא ממנו? כלום, כי יגיע הזמן שיפשוט את רגליו, ויאסוף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו" (בראשית פרק מ"ט פסוק ל"ג), ולא עשה כלום. ולכן בפורים צריך לקבל זמן ללמוד תורה. הרב "אבני גזר" - רבי אברהם מסוקטשוב היה גאון וחסד גדול (הוא לקח את בן של רבי מנחם מנדל האדמו"ר מקוצק [השרף] שהיו לו שתי בנות. הבת הראשונה נשארה לאבני גזר, ובאה הרבנית וברכה את בעלה שימצא לבת השנייה חתן כזה, אמר לה: "אין לו שני כמותו בעולם, ואם יהיה עוד אחד כמותו בעולם, אביא אותו בציצית ראשו לקאן". על האדמו"ר מקוצק אמרו החסידים שהיה כל כך אמתית הם תובאים "קאצק" פא"ד, והיו אומרים "אמת מארץ תצמח" (תהלים פרק פ"ה פסוק ב') - אמת מקאצק תצמח, (מארץ בגימטריא "מקאצק". כי כל כך אמתית וישר היה). וראיתי כתוב בספר: במה זכה אביו של האבני גזר בבו זווה? כי פעם אחת ביום פורים כל העולם היה עסוק במשחקים ובגורלות ובשכרות וכו', והוא ישב ולמד תורה, והעולם היה כמעט נחרב כי אין מי שלומד תורה, אבל החכם הזה בזכות שלמד תורה והעולם התקיים, הוא קבל את הבן הזה. ולכן כל אחד יציל חצי שעה או שעה [לפחות] בלינה או ביום ללמוד תורה. אבא זצ"ל כתב שאלה ותשובה בגיל ארבע עשרה ביום פורים (ונדפסה בשו"ת איש מצליח חלק ב' יורה דעה סימן ב'), וכתבנו שם (למטה בהערה): חב"ריו היו משחקים בגורלות (כי ככה נהגו בג'רפא בפורים) אבל הוא ישב ולמד (ואחר כך הוא שלח את התשובה לרב הראשי של תונס בשנת תרפ"ח, והוא אמר לו, חזק וברוך על כל התשובה). ולכן הוא זכה שישגיבת "כפא רחמים" נוסדה והיא משוגשת ופורחת, ואדם צריך לדעת ששעל כל דבר הוא יקבל את השקר שלו. (גיליון 53 אות 1 והערה 18, וגיליון 5 אות ל"ג - ספר השיעור עמוד צ"ג).

ידע ידע

א. רבי שלמה כהן שהיה אב"ד ב'בילינא' (אבל לא כותבים "אב בית דין", כי מאז שפטר הארון מוילנא קבלו עליהם שם שאין יותר אבות פתי דין, ולכן נקרא מו"א, ראשי תבות מורה צדק. פעם אחת כתבו עליו פש"ס וילנא "מד"א", זה לא ראשי תבות מגן דוד אדם... אלא מרא דאתרא. הוא כתב הגהות על רבנו חננאל ורבנו גרשום וכו' [וחדושים והגהות על הש"ס "חשק שלמה"], וגם ספר שו"ת בגין שלמה, כתב חדוש נפלא, שבימי התנאים לא קראו מגלה בלינה אלא רק ביום, והראשון שהתחיל לקרא מגלה בלינה זה האדמו"ר רבי יהושע בן לוי, שאמר "חבי אדם לקרא את המגלה בלינה ולשנותה ביום" (מגילה ד' עמוד א'). בגמרא שם מובא שחשבו ש"ולשנותה" הפנהה ללמוד את המשניות של מסכת מגלה, "מגלה נקראת באחד עשר, בשנים עשר, בשלשה עשר, בארבעה עשר" וכו', כלומר לקרא את המגלה בלינה ואת המשניות ביום. אבל אחר כך הסבירו הפנהה "ולשנותה" לקרא אותה פעם שנייה. מה ההוכחה של הבנין שלמה? המשנה (מגילה דף ט' עמוד ב') אומרת שכל הלילה כשר לכל מיני דברים, וכל היום כשר לקריאת המגלה. למה לא כתוב שהלילה כשר גם לקריאת המגלה? אלא מכרח שלא היה קוראים בלינה. (שו"ת בנין שלמה סימן נ"ח). ולכאורה הסברא נכונה מאד. אבל מרן הרב **עובדיה זצ"ל** (ביביע אומר חלק א' חלק א"ח סימן מג' אותיות י"א-י"ב) הוכיח מהראשונים והגמרא שהיו קוראים את המגלה גם בלינה. אלא שעקר מצות

ב. רש"י הפסיק לפרש במסכת מכות, בדף י"ט עמוד ב', וסיים במלת "טהור", והמעינים שם כתבו ככה: "רבנו גופו טהור וצאה נשמתו בטהרה, לא פרש יותר. מפאן ואילך לשון תלמידו" (והוא התנו) רבי יהודה בר נתן [ריב"ן]. עוד מסכת שרש"י הפסיק באמצע ולא גמר אותה, מסכת בבא בתרא. ועשו להם סימן בפסוק "ויקדש בם" (במדבר ל' א'), בם ראשי תבות "בתרא מכות". ויש ופוח על מסכת נדרים אם רש"י כתב את הפרוש שם או לא. אמנם הסגנון פש"ל רש"י והדייק בכל מלה פרגלי, אבל הלשון שם עזובה, כי פעם לא למדו מסכת נדרים עם פרוש רש"י. ולכן רש"י שנדרים מזכיר את הר"ן כל הזמן, פאלו פרוש רש"י אינו קים. אמנם היה פרוש רש"י, אבל פנראה לעמיתו הר"ן בנדרים הרבה יותר רורו. ויכול להיות שפרוש רש"י שם הוא המהדורא הראשונה (כי רש"י עשה לכל מסכת שלש מהדורות). פעם חכם אחד אמר לי שבישיבות אומרים שרש"י של נדרים זה ראשי תבות ראשון שאינו ידוע. אבל זה חרף מדי. הסגנון שם של רש"י, וכל מלה בסלע. למרות שיש הרבה טעויות דפוס שם. (שם אות א' והערה 3).

הלכה נאמנה

הלכות פורים

אנחנו הספרדים לא מברכים "שהחנינו בקריאת המגלה ביום אלא בלינה, והאשפנזים מברכים גם ביום. (שלחן ערוך סימן תרצ"ב סעיף א' וברמ"א שם). מה הטעם של האשפנזים? כי אין על פי שברבנו בלינה, אבל עקר המצוה ביום [ראה בפדור "ידע ידע"]. ולכן צריך לברך שהחנינו גם ביום. ועוד סברא אמרו בזה, שפאשר מברכים "שהחנינו" צריך לכוון על מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים שנהגות ביום, ולכן מה שברבנו שהחנינו בלינה אינו מועיל למצוות אלו, כי אין מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים בלינה. אבל אנחנו הספרדים נוהגים שכלילה מכונים גם על זה, ואפילו שהמצוות האלה אינן שכוח בלינה, אבל הכל יום אחד. (וידע לברך, הרא"ש [פסחים פרק א' אות י') שואל: למה לא מברכים שהחנינו על בעור הפך? והרי זו מצוה שבאה פעם אחת בשנה. וכתב שיצאים ידי

הוכיח פאשר מברכים על הקדוש בליל פסח שהחנינו וקנינו והגיענו לזמן הזה, וזה פוסק למפרע על בעור הפך, אפילו שהם שני ימים. ואם כן קל וחמר בפורים שהכל יום אחד. וגם העידו לי שלא יתכן לומר שמברכים שהחנינו ביום בשביל משלוח מנות ומתנות לאביונים, שהרי לא מצאנו שהחנינו על מצוה שאין לפניה ברכה אחרת. למשל בנר חנכה מברכים להדליק נר חנכה שעשה נסים ושהחנינו, ובמגלה מברכים על מקרא מגלה ושהחנינו, וכו' כתב המשנה ברורה (סימן תרצ"ב סעיף קטן א') שאם אין לאדם מגלה ביום, גם לפי מנהגם לא יברך שהחנינו על משלוח מנות לאביונים וסעידת פורים. עיינו שם. לכן ברפת "שהחנינו" ביום זה לא בשביל משלוח מנות ומתנות לאביונים, אלא רק דרך אגב (לבד). ונשארה השאלה: האם נאמר שהחנינו פעמים או רק פעם אחת? והספרדים נוהגים לברך פעם אחת בלבד. (גיליון 153 אות ג').

חינה

מדוע א' לא יחול בא'?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב. פתרונית מאילן קורא: פתרון החידה: ונקרא שמו בישראל על שם גוי. מיהו הגוי? אלכסנדר מוקדון ביקש שיקראו לילדים על שמו, ומצאנו אכן שם זה אצל היהודים (שהוכשר על ידי מעשה טוב שעשה. ראה בגיליון הקודם אות ד'). הווכח: דניאל. ש - רחובות. פתרון התמונה: הסבא מסלבודקא - הגאון הגדול הצדיק רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, מנהיג ישיבת "כנסת ישראל" סלבודקא (בסלבודקא ובחברון). נפטר בירושלים ב"ט שבט תרפ"ז. הווכח: משפחת דויד - אופקים.